

Animalien ongizatea eta nazioarteko jardueretako lehiakortasuna 18/02/27

Nazioarteko merkataritzaren arloan, **animalia-ongizatearekin lotutako arauak betetzeak lehia-desberdintasunak** sortzen ditu **Europako operadoreen artean**. Bada, Europako Batzordeak, desberdintasun horiek murriztu diren aztertzeko asmoz, "[Animalia-ongizatearen arloko nazioarteko jarduerak mundu globalizatu batean europar nekazarien lehiakortasunean duten eragina](#)" izeneko txostena osatu du.

Txosteneko **ondorioen** artean hauek aipa daitezke:

1. Animalien ongizateari buruzko nazioarteko jarduerak luzerako inbertsioa dira, eta inbertsio horrek hiru urrats hauek ditu oinarrian: sentsibilizazioa, gaitasunen errefortzua eta finantzaketa. Urte hauetan, **Batzordeak baliabide garrantzitsuak jarri ditu egitasmo horiek aurrera ateratzeko**.
2. Batzordeak eta EBko estatu kideek animalien ongizateari buruzko **sentsibilizazioa sustatu dute mundu osoan**, eta **emaitza handiak** lortu dituzte.
3. Batzordeak konpromiso sendoa du balioetan oinarritutako **nazioarteko merkataritzarekin**, «[Guztiontzako merkataritza](#)» estrategiak agerian uzten duen moduan, eta garrantzia ematen dio animalien ongizatea sustatzeari.
4. Batzordeak hirugarren **herrialdeekiko elkarriketan animalia-ongizatea sartzea lortu du**.
5. EBk laguntza handia eman du **OIEren arauak egiteko prozesuan**.
6. **Aldebiko lankidetzari esker, errazago aplikatu ahal izan dira EBko inportazio-eskakizunak, hilketaren unean animalia-ongizatearen arauak buruzkoak**.
7. Batzordeak **ikerkuntzarekin, prestakuntzarekin eta gaitasunen errefortzuarekin** lotuta egin dituen jarduerak milaka profesionalengana heldu dira.

Europako Batzordeak, azken urteetan, hainbat **ekintza egin ditu mundu osoan animalien ongizatea sustatzeko eta horren inguruan sentsibilizatzeko**, alde batetik European exijitzen diren baldintzen berri emateko eta bestetik horrek guztiak **beste herrialde batzuetako ekoizpenarekiko sortzen dituen lehia-desberdintasunak murrizteko**.

Nazioarteko ekintza horien bidez, Europako Batasunak animaliei dagokienez dituen balioak indartu nahi dira, eta **animalia-ongizatearen maila egokiak sustatu, batez ere EBko bazkide komertzialen artean**. Europako Batzordeak, [Animalien babeserako eta ongizaterako EBren estrategian \(2012-2015\)](#), jada adierazi zuen animalia-ongizateari buruzko xedapenak sartu behar zirela aldebiko merkataritza-akordioetan edota beste lankidetzak-modu batzuetan, baita hirugarren herrialdeekin batera zuzenean lan egin behar zela ere.

Txostena 2012an kaleraturiko «[Study on the impact of animal welfare international activities](#)» (Animalia-ongizatearekin lotutako nazioarteko jardueren eraginari buruzko azterlana) lanean dago oinarrituta.

Argitaratuta jarduera txikietarako osasun- araudia egokitzen dituen Aginduak 18/01/29

Eusko Jaurlaritzako **Ekonomiaren Garapeneko eta Azpiegitureteko eta Osasun** Sailek, EHAAn argitaratu berri dituzte Euskadiko ustiategi txikietara egokituriko betekizun higieniko eta sanitarioak ofizialki ezartzen dituzten aginduak; zehazki, **arrautzak** eta **esnekiak** ekoizten eta merkaturatzen dituzten ustiategiei dagozkienak:

- Arrautzak: [AGINDUA, 2018ko urtarrilaren 12koa, Ekonomiaren Garapeneko eta Azpiegituretako sailburuarena eta Osasuneko sailburuarena](#), A kategoriako arrautza ez industrialetarako baldintza higienikoak eta sanitarioak egokitzeko arau tekniko zehatzak onartzen dituena.
- Esnekiak: [AGINDUA, 2018ko urtarrilaren 12koa, Ekonomiaren Garapeneko eta Azpiegituretako sailburuarena eta Osasuneko sailburuarena](#), esneki eta izozkietarako baldintza higienikoak eta sanitarioak egokitzeko arau tekniko zehatzak onartzen dituena.

Orain, **esne-bolumen eta arrautza kopuru txikia** eraldatzen duten Euskadiko ustiategiek euren errealitatera egokitutako eskakizunak bete ahal izango dituzte:

Esnekiak

- **Zein produktu?** Esne pasteurizatua, jogurtak, mamiak, kefirra, gazta freskoak eta erdionduak, gurinak, esne-gainak, gaztanbera, gutxienez 60 eguneko ontze-aldia duten eta esne gordinarekin eginda dauden gaztak eta esne-izozkiak.

Zenbateko bolumena? Gehienez ere:

- 100.000 litro behi-esne eraldatu urtean
- 30.000 litro ardi-esne
- 40.000 litro ahuntz-esne eraldatu urtean

[Liburuxka](#)

Arrautzetan

- **Zein produktu?** Oilo erruleen A kategoriako arrautzak, ustategian bertan ekoitziak.

Zenbateko bolumena?

- 350 eta 1.000 oilo errule bitartean dutenak.

Liburuxka

Sektoreko agenteek eta Ekonomia Garapen eta Lehiakortasun Sailak, Osasun Publikoko Sailak eta Foru-aldundiek elkarlanean jardun dute aukera berri honi bide emateko, **ELIKA**ren aholkularitzarekin eta koordinazioarekin.

Arau hauek, ondorengo Dekretu honen menpean garatu dira: [76/2016 DEKRETUA](#), maiatzaren 17koa, Euskadiko nekazaritzako elikagaien ekoizpeneko hainbat arlotan betekizun higieniko eta sanitarioak egokitzeko baldintzak ezartzeko dena.

Ekoizpen ekologikorako arau berriak 17/12/27

Estatu kideen eta Europako erakundeen arteko hainbat hiletako negoziazioen ondoren, joan den azaroaren 20an Europako Kontseiluak berretsi egin zuen **ekoizpen ekologikoari buruzko egungo legeria aldatzeko erabakia; legeria berria 2021eko urtarrilaren 1ean sartuko da indarrean.**

Aldaketa horren bitartez, **harmonizatu egingo dira EB barruko praktika ekologikoak**, eta egungo **kontrol-sistema modernizatuko da**. Oso beharrezkotzat jotzen zen egungo araudia eguneratzea; izan ere, kasu batzuetan, 20 urte zituen araudi horrek.

Ekoizpen ekologikoa hazten ari den sektorea da: ia 27.000 milioi euro mugitzen ditu eta azken hamar urteetan % 125 hazi da.

Aldaketaren **hasierako helburua zen estatu kideetan aplikatzen diren salbuespen guztiak**

ezabatzea; hala ere, azkenean, **salbuespen batzuk mantendu dira**, besteak beste esplotazio mistoak izateko baimena (hau da, elikagai ekologikoak eta arruntak ekoizten dituztenak) edo 2035era arte hazi edo animalia arruntak erabili ahal izatea.

Beste alde batetik, aipatzekoa da 2017ko abenduaren 8ko 2017/2273 Exekuzio Araudiaren bitartez argitaratutako **epeen luzatzea**; horren bitartez, epea 2017ko abenduaren 31 izatetik **2018ko abenduaren 31 izatera igaro da**. Epe hori honako hauei aplikatuko zaie: modu ekologikoan hazi ez diren oilandak erabiltzeko salbuespenezko ekoizpen-arauari eta txerriei nahiz eskortako hegaztiei ekologikoak ez diren pentsu proteikoen ehuneko txiki bat (% 5) emateari.

Aldaketak honako beste **berritasun aipagarri hauek** ere badakartza:

- Bukatu egingo da Europar Batasuneko arauen eta beste herrialde batzuetako arauen arteko egungo ekibalentzia-sistema; horren ordez, “adostasun” mekanismo bat ezarriko da.
- Kontrolak elikagaien ekoizpen-kateko maila guztietara hedatuko dira, nahiz eta sinpleagoak izango diren.
- Urtean behin kontrolak egingo dira tokian bertan; hala ere, arrisku baxuko operadoreen kasuan (azken hiru urteetan ez zaie iruzurrik hauteman), kontrolak bi urtean behin egingo dira.
- Ekoizle txikiek taldeko ziurtagiria jasotzeko aukera izango dute.
- Prebentzio-neurri zorrotzagoak ezarriko dira; horri esker, baimendu gabeko substantziek elikagaiak ustekabeen kutsatzeko arriskua murriztuko da.
- Arau berriek orain arte baino elikagai ekologiko eta elikagaiak ez diren artikulu ekologiko gehiago arautzen dituzte, besteak beste gatza, artelazkia edo esentzia-olioak.

EEko esteka ofizial interesgarriak:

- [Nekazaritza ekologikoari buruzko webgunea](#)

- [Ekoizpen ekologikoaren araudi berriari buruzko galderak eta erantzunak](#)
- [Ekoizpen ekologikoaren araudi berriari buruzko laburpen-fitxa](#)
- [Nekazaritza ekologikoaren logotipoa](#)

Landa-hegaztien biosegurtasun-fitxak

17/12/27

Landa Hegaztien Europako Elkartek **(ERPA) biosegurtasun-fitxa** batzuk egin ditu Europako landa-hegaztien hazleentzat:

- [1. fitxa](#) - Ekoizpen Unitateen kudeaketa eta babesa
- [2. fitxa](#) - Sarbideen kontrola eta "Osasun-hutsa"

Fitxa ulerterrazak dira eta hegaztien ustiategi batean **errespetatu beharreko oinarrizko printzipioak** gogorarazten dituzte:

- **Hazkuntza-eremuak babestea** eta esku-hartzaile guztiak kudeatzea.
- **Ekoizpen-unitateak independenteki** kudeatzea.
- **Palmipedoak eta galinazeoak bereiztea.**
- **Osasun-sarbidea** erabiltzea.
- **Elikagaia, ura eta hegaztiak babestea** hegazti basatiek hegazti-gripea izanez gero.

Hegaztiak hazten dituzten ustiategi guztiek biosegurtasuneko **neurri zorrotzak aplikatu behar dituzte osasun-mehatzuetatik babesteko, hala nola hegazti-gripetik**. Testuinguru horretan, ERPak lan hori egin du 2017an.

Hasteko, estatu kideek biosegurtasunaren arloan zituzten araudiak alderatu ditu eta gero, biosegurtasuneko **neurri homogeenak zehaztu ditu Europako hegazti-hazle guztientzat**.

Fitxa horiek **lau hizkuntzatan eskura daitezke: ingelesa, frantsesa, gaztelania eta italiera**

Hegazti-gripea dagoen eremuetako arrautzak etiketatzeko irizpide berriak 17/11/27

Orain arte, 2008. urteaz geroztik, arrautzen ekoizleek produktuak landako produktu edo produktu ekologiko gisa merkaturatzen jarraitu ahal zuten, baita oiloak gehienez ere 12 astean aire zabalerara ateratzen ez baziren ere. Arrautzak etiketatzeko irizpidearen azken aldaketarekin, 2017ko azaroaren 25etik aurrera, 16 astera luzatuko da epe hori.

Horrela, Europako Batzordeak zuzenean erantzungo die EBko abeltzainek “aire zabalerako” abeletxeek izan ditzaketen diru-galeren inguruan dituzten zalantzei. Hegazti-gripea izateko arrisku handia dagoen kasuetarako, EBko albaitaritza-arauek exijitzen dute oiloak instalazioen barruan eduki daitezela, hegazti migratzaileen eraginez kutsatzeko arriskua murrizteko.

Merkaturatzeari buruzko arauak lehendik ere aukera ematen zuten arrautzak parkerako sarbidea duten oiloen arrautza gisa etiketatzeko, baita hegaztiak gehienez ere 12 astean barruan edukitzen baziren ere. Alabaina, gaur egun uste da epe laburregia dela hori, EBn 2016an izan zen gripegerraldia kontuan harturik, gripea sortu zen eremuetan oso luze jo baitzuten agerraldiek.

Arau berriek, gainera, adierazten dute hegazti-loteetan aplikatuko dela aldaketa (eskualdeetan edo abeltzaintza-ustategietan aplikatu beharrean). Horri esker, mugatze-aldian animalia-lote berriak sartu dituzten abeletxeek osorik baliatu ahal izango dute eskubide hori: abeletxe bereko banakako saldo bakoitzeko arrautzak libre gisa etiketa ditzakete 16 asteko epe osoan, aire zabalerako sarbidea mugatzen bada, abeletxeak mugak noiz bete behar dituen kontuan hartu gabe.

Gaur egun, EBn 390 milioi oilo inguru daude, eta horietatik 54 (% 14) aire zabalean hazitakoak dira. Landako oiloen arrautzak bereziki garrantzitsuak dira Erresuma Batuan (oiloen % 53 herrialde horretan hazten dira), Irlandan (% 40), Austrian (% 21), Frantzia (% 18), Alemanian (% 18) eta Herbehereetan (% 15). Hazkuntza-sistema “alternatibo” horien garrantziari dagokionez, Erresuma Batuak dauka EBko landako oilo gehien (% 41), eta ondoren Alemaniak (% 17), Frantziak (% 16) eta Herbehereak (% 10).

2016/17an hegazti-gripearen ondorioz ezarritako mugek inpaktu larria izan zuten Alemanian, Herbehereetan, Erresuma Batuan, Belgikan, Frantzia eta Irlandan.

Elikagaiak ekoizteko animalietan antimikrobianoak erabiltzeari buruzko gida **17/11/10**

OMEk [jarraibide batzuk](#) atera berri ditu elikagaiak ekoizteko animalietan medikuntzarako garrantzitsuak diren antimikrobianoak nola erabili azaltzeko. Hain zuzen ere, gomendatu dute abeltzainek eta elikagaien industriak utzi egin behar diotela antibiotikoak eguneroko jardunean erabiltzeari, eta animalia osasuntsuen hazkuntza sustatu eta gaixotasunak prebenitu behar dituztela. Jarraibide horiekin, giza medikuntzarako garrantzitsuak diren antibiotikoen eraginkortasunari eutsi nahi diote, animalietan gutxiago erabilia.

OMEk adierazi duenez, herrialde batzuetan, garrantzi medikoa duten antibiotikoen kontsumo osoaren % 80 inguru animalien sektorean egiten da, animalia osasuntsuak bizkorrago hazteko helburuarekin, batik bat.

[The Lancet Planetary Health](#) aldizkarian argitaraturiko [berrikuspen sistematiko](#) batean ondorioztatzen denez, elikagaiak ekoizteko animalietan antibiotiko gutxiago erabiltzeko interbentzioek % 39raino murrizten dituzte antibiotikoekiko erresistenteak diren bakterioak animalia horietan. Ikerketa hori OMEren jarraibide berriak egiteko oinarri gisa hartu zen zuzenean.

OMEk dioenez, animalia osasuntsuei antibiotikoak eman beharko litzaizkieke gaixotasunak prebenitzeko, baldin eta gaixotasun hori azienda bereko beste animalia batzuetan edo arrain-populazio berean diagnostikatu bada aurretik.

Ahal dela, beti probak egin behar zaizkie animalia gaixoei, infekzio espezifiko hori zentzuz tratatzeko antibiotikorik eraginkorra zein den erabakitzeko. Animalietan erabiliko diren antibiotikoak hautatzeko orduan, OMEren arabera, giza osasunerako «garrantzi gutxiena» dutenak aukeratu behar dira, eta ez «garrantzi kritikoa eta lehentasun gorena» dutenak. Antibiotiko horiek bestelako tratamendurik ez dagoenean ematen dira, edo gizakietako bakterio-infekzio larriak tratatzeko dauden tratamendu mugatu batzuen parte izan ohi dira.

[Elikagaiak ekoizteko animalietan garrantzi medikoko antibiotikoak erabiltzeari buruzko OMEren jarraibideak](#)

Bestalde, OMEk giza [medikuntzarako garrantzi kritikoa duten antimikrobianoen zerrenda](#) bat argitaratu zuen 2005ean, eta aldian-aldian gaurkotzen da, farmakoak zentzuz erabil daitezela sustatzeko. Zerrendan, hiru kategoriatan sailkatzen dira gaur egun gizaki eta animalietan erabiltzen diren antibiotikoak –«garrantzitsuak», «oso garrantzitsuak» eta «garrantzi kritikokoak»–, giza medikuntzarako duten garrantziaren arabera.

2017ko apirilean kaleraturiko zerrendaren bosgarren berrikuspenaren arabera, garrantzi kritikoko antimikrobianoen artean honako hauek dira lehentasun gorenekoak: kinolonak, hirugarren belaunaldiko edo geroagoko zefalosporinak, makrolidoak eta zetolidoak, glikopeptidoak eta polimixinak (kolistina ere esaten zaie). Antibiotiko horiek ezinbestekoak dira gizakietako infekzio multierresistenteei aurre egiteko, beste tratamendurik ez dagoen kasuetan.

[Giza medikuntzarako garrantzi kritikoa duten antimikrobianoen zerrenda, OMErena, 5. berrikuspena](#)

Simaur kutsatuaren bidezko infekzioak

17/11/06

Herbehereetako Osasun Publikoaren eta Ingurumenaren Institutu Nazionalak (RIVM) egindako literatur azterketa batek erakusten duenez, simaurraren infekzio-arriskuei buruz ez da ia edo batere ikerketarik egin. Aurkikuntza nagusietako bat izan zen ikertutako bakterio patogenoak sarritan simaurrean egoten direla eta uraren eta haizearen bidez barreia daitezkeela. RIVMren arabera, gehiago ikertu behar da simaurrak gaixotasun baten kargan zenbateraino eragiten duen ikusteko.

Herbehereetan, jendea abeletxeetatik oso gertu bizi da. RIVMk abeltzaintzak giza osasunean dituen askotariko eraginei buruzko ikerketak egiten ditu. Azken txosten horretan, zehazki, txerrien eta behi-aziendaren simaurrean egon ohi diren bakterio patogenoen kopuruari buruzko zientzia-literatura aztertu du (izan ere, Herbehereetako simaur gehiena animalia horietatik dator).

Patogenoen transmisioa uraren eta haizearen bidez

Ikertzaileek aztertu zuten, alde batetik, patogeno horiek zenbateraino ibiltzen diren uretan eta haizean, eta, bestetik, patogeno horiek zer-nolako arriskuak ekar diezazkioketen giza osasunari. Azterlan esploratorio horren ardatza *E. coli* bakterioaren aldaera patogenikoa eta metizilinarekiko erresistentea den *Staphylococcus aureus* bakterioa (MRSA) izan ziren; izan ere, bakterio horiek ondo irauten dute uretan eta haizean, hurrenez hurren. Era berean, bakterio horiek nola jokatzen duten eta simaurretik gizakiengana nola hedatzen diren jakitea ere baliagarria izan daiteke, beste

patogeno batzuek nola jokatzen duten eta nola hedatzen diren jakiteko.

Literaturaren berrikuspen sistematiko horri esker, beste pauso bat eman da simaurrean dauden eta gaixotasunak eragiten dituzte bakterioen kopurua identifikatzeko, batetik, eta simaurreko patogenoak ingurumenaren bidez (uretatik eta haizetik) zenbateraino heda daitezkeen zehazteko, bestetik.

Simaurrak osasunean eragin ditzakeen arriskuei buruzko ikerketa gutxi

Ondorio nagusia izan da ez dela ia edo batere ikerketarik egin simaurretik datozen eta uraren eta haizearen bidez transmititzen diren patogenoek giza osasunean eragin ditzaketen arriskuei buruz. Horrenbestez, gaur-gaurkoz ezin da zehaztu simaurrak zenbateraino eragiten duen gaixotasunen kargan (kasu honetan, Herbehereetan).

Alabaina, aztertutako uretako eta haizeko patogenoak modu erregularrean aurkitu ziren simaurrean. Ikertu ziren *E. coli* eta MRSA bakterioetan oinarrituta, badirudi infekzio-arrisku txikiagoa sortzen duela haizeko esposizioak, azaleko ureko esposizioak baino. Kasurako, simaurra konpostaren, hartziduraren edo arazketa biologikoaren bidez tratatuz gero, patogeno gutxiago sortuko lirateke.

[Simaurraren infekzio-arriskuari buruzko RIVMren berrikuspena](#)

Hegazti-gripea European zein egoeratan dagoen aztertu dute 17/10/31

EFSAk, Gaixotasunen Prebentzio eta Kontrolerako Europako Zentroak (ECDC), hegazti-gripeari buruzko EBko erreferentziazko laborategiek eta hegazti-gripearen eraginpean dauden estatu kideetako agintariek txosten bat argitaratu dute hegazti-gripea EBn eta mundu osoan nola dagoen azaltzeko, eta hiru hilean behin eguneratu eta kaleratuko dute.

Txostenean, EBn 2016tik 2017ra izandako “azken” agerraldiak zehaztu dituzte. Bildutako datuen arabera, **H5N8 anduiak eragindako patogenotasun handiko hegazti-gripea (IAAP)** Europako 29 herrialdetara zabaldu zen, eta **EBn inoiz erregistraturiko epidemia handiena izan zen**, hegazti-tako agerraldien kopurua, hedatze geografikoa eta hildako basoko hegaztien kopurua kontuan hartuta.

Lehenengo agerraldiek aldi batez iraun zuten hegaztiekin lotutako sektore guztietan, baina ondoren gehiago hedatu ziren uretako hegaztien etxeko espezieen artean.

Hegazti-gripearen eraginpean egon diren EBko estatu kide guztien ahaleginari esker, eskortako hegaztien, hegazti gatibuen eta basoko hegaztien kasuen deskripzio epidemiologikoa egin ahal izan da, eta estatu kide bakoitzean aplikaturiko neurriei buruzko informazioa eskuratu da.

Bestalde, txostenaren egileek azpimarratu dute datu gehiago lortu behar direla eskortako hegaztien populazioaren egiturari buruz, datuak eta arrisku-faktoreak errazago aztertu ahal izateko. Era berean, proposatu dute kontrol-jarduerekin lotutako definizioak guztiek ulertzeko moduan azaltzea eta aplikatzea, eta EBko estatu kideen bidez horiei buruzko informazioa ematea.

Gainera, txostenean azaltzen dutenez, nahiz eta agerraldiek iraun bitartean gizaki ugari egon ziren eskortako hegazti kutsatuen eraginpean, ez da identifikatu gripea gizakiengana transmititu den kasurik.

Beste kontinenteetako agerraldiei dagokienez, hegazti-gripearen egoera monitorizatu ondoren ikusi da arriskua dagoela Asiako IAAP A (H5N6) birusa distantzia luzera hedatzeko mendebaldeko Europako negu-tokietarantz, aurreko urteetan IAAP (H5N8) eta IAAP (H5N1) birusekin gertatu zen moduan. Gainera, Afrikan bizkor ari da eboluzionatzen IAAP (H5N8) eta (H5N1) birusek sortutako egoera.

Halaber, txostenean ondorioztatzen denez, EBn ez da jakinarazi (H5N1), (H5N6), (H7N9) eta (H9N2) subtipoek gizakietan eragindako kasurik. Birusok gizakiei transmititu zaizkieneko kasuak eremu jakin batzuetan baino ez dira jakinarazi; nagusiki, Asian eta Egipton, basoko hegaztiekin eta/edo eskortako hegaztien populazioekin interakzio sakona egon den lekuetan.

[Hegazti-gripearen txostena: 2016ko urria - 2017ko abuztua](#)

Hegazti-gripearen sartzeko arriskuaren eta EBko zaintza-ikuspegiaren berrikuspena

Bestalde, EFSAko adituen talde batek eredu matematiko bat garatu du, eta erakutsi du EBko basoko hegazti “nahiko” handien populazioak kutsatzen direnean areagotu eta heda daitekeela birusa.

Iraganean, ziur asko basoko hegazti migratzaileen bitartez sartuko zen EBn patogenotasun handiko hegazti-gripearen birusa.

Adituek diotenez, patogenotasun gutxiko hegazti-gripearen (IABP) birusak IAAParen birusaren

pareko gehieneko pebalentzia mailak izan ditzake basoko hegaztien populazioetan. Hala ere, kalkulatu zuten hegazti-ustategiek arrisku txikiagoa dutela IABParen eraginez kutsatzeko IAAParen eraginez kutsatzeko baino.

[EFSAk hegazti-gripeari buruz egindako balorazio berriak](#)

Europako herrietan abere-ongizate etiketatzea 17/10/30

Alemaniak, Danimarkak eta Holandak bere haragiak identifikatzen dituzte abere-ongizate gradua erakusten duen elikadura-etiketatzearekin.

Europako herri guztiak daude ongizatearen gaineko erkidego-araudia betetzera behartuta. Baina herri batzuk harago doaz eta **etiketatze espezifikoa garatutzen ari dira**.

Holandak estrategia hau 2007an hasi zuen eta zentzu honetan garatuena da. Etiketatzeari “**Beter Leven**” izena ematen dio, “Bizitza Hobea” esan nahi duena. Etiketan 1 eta 3 izar agertzen dira, abere-ongizate graduaren arabera. Sistema hau **txerrietan, oilaskotan, oilo erruleengan, haragi- eta esne-behietan**.

Danimarkan Ingurumeneko eta Elikadurako Ministerio daniarrak etiketatzea garatu du eta 2017 urte honetako maiatzean abiarazi du, oraingoz **txerriki**az erabiliko da soilik, baina geroago beste abere espezie batzuetara hedatuko da. Etiketan “**Bedre Dyrevelfaerd**” hitz daniarra agertzen da eta haren ondoan bat, bi edo hiru bihotz, baldintza espezifikoak betetzeko graduaren arabera koloratuta.

Alemanian, etiketatze-sistema koadroan sartzen da “**Tierwohl 2018-2020**” ekimenaren barruan, 2015ean hasi zuen eta helburua etiketatzea 2018tik aurrera sartzea da. Lehen etapa batean txerrikirako garatuko litzateke, beste espezie batzuekin jarraitzela asmoz. Ongizate-etiketak kontuan hartuko ditu beste batzuen artean, ukuiluak edo animalien garraioaren iraupena.

[Abere-ongizateko europako araudia](#) - MAPAMA

Animalien garraioan ongizatea bermatzeko gidak 17/09/28

Europako Batzordeak animalien garraioan ongizatea bermatzeko gidak kaleratu ditu (oraingoz,

ingelesez bakarrik), honako espezie hauentzat:

- [Behiak](#)
- [Ardiak](#)
- [Txerriak](#)
- [Zaldiak](#)
- [Hegaztiak](#)

Europako Batzordearen Osasunerako eta **Elikagai Segurtasunerako Zuzendaritza Nagusiak (DG SANTE)** abiatu duen proiektu pilotu baten harira sortu eta argitaratu dira gidak, eta EBko 10 estatu kidek esku hartu dute prozesuan.

Europar eta beste herrialde batzuetan, egunero-egunero milaka animalia garraiatzen dira egoera desberdinetan. Ekoizpenerako **animalien garraioa bateratzeko eta hobetzeko tresna praktikoa** izateko helburuarekin, Europako 16 organismok osaturiko partzuergo batek proiektu pilotu hau abiatu du, DG SANTEk finantzatuta, hala abeltzaintzat nola garraiolarientzat pentsatua.

- [**PROIEKTUARI BURUZKO INFORMAZIOA**](#)

LABURPEN-FITXAK (gaztelaniaz)

Gidekin batera, gomendio praktikoen **17 informazio-orri** atera dituzte, animalien garraioarekin lotutako funtsezko alderdiak azaltzeko: zamalanak, elikadura eta tenperatura-baldintzak, besteak beste:

- [Garraiolariaren erregistroak](#)
- [Ardien garraio luzeak](#)
- [Oiloak harrapatu aurrekoak](#)
- [Nola eman zaldiei edaten eta jaten](#)
- [Txekorren garraioa](#)

Informazio gehiago:

[Proiektuaren web orrialdea](#) - EB